

Брой 6
Архангел Михаил 2003
Цена 0,20 лв.

Издава се от Антропософското общество в България

Антропософията е път на познание и себеразвитие, който обхваща сферите на философията и науката, изкуството и социалния ред; предлага духовно-научни методи за развитие на истинско осъзнаване на Реалността, дава обективно обяснение за човешката и световна еволюция. Основателят д-р Рудолф Щайнер (1861-1925) предоставя на всяка индивидуалност в пълна свобода обективно да изследва и провери фактите, изнесени от него за видимия и невидимия свят.

ИНДИВИДУАЛНОСТТА ИЛИЯ-ЙОАН-РАФАЕЛ-НОВАЛИС

Последното обръщение на Рудолф Щайнер, Дорнах, 28 септември 1924 год.

Лекцията, откъси от която представяме тук, е последната публична изява на Р. Щайнер.

Скъпи приятели,

През последните месеци често говорихме за вливането на Михаеловата сила в духовните събития и живота на човека на Земята. Доброто, което може да произтече от антропософското ни разбиране за времената и сезоните, би довело до правилното добавяне на Михаеловия празник към другите годишни празници. Това, обаче, ще стане възможно едва когато сила на Михаеловите мисли, за които днес хората имат само смътно усещане, обхване достатъчно човешки души. Тогава те ще създадат правилната човешка отправна точка за такъв празник.

Какво можем да направим сега, в това Михаелово време? Можем да пробудим Михаеловото настроение в нашите души, отдавайки се на мисли, които ще подгответ пътя за един бъдещ Михаелов празник. Такива мисли могат да се породят особено живо в нас, ако обърнем поглед към душите, които с цялата си прямола се чувстват привлечени към Михаеловото течение и подгответ – отчасти на земята, отчасти в свръхсветовите светове – това, което може да се постигне за човешката еволюция. Нека сега да изправим пред душата си същества, които са и винаги ще останат интимно свързани с Михаеловото течение.

Ако обърнем поглед в отдавна отминалите времена, виждаме как пред нас се извисява пророческата фигура на Илия. Знаем какво значение има той за хората от Стария завет, а оттам и за цялото човечество. Показахме как в потока на времето същото същество се появява отново във важен момент от човешката еволюция като Лазар-Йоан, когато самият Христос Иисус му дава посвещение за еволюцията на човечеството. По-нататък го видяхме

като художник, чиято творческа сила се разгръща в невероятни дълбини на нежността, носейки се над Мистерията на Голгота. Виждаме още как дълбоко Християнският импулс у Рафаел, който насочва към цвет и форма характера на самото Християнство, отново се издига у поета Новалис.

Ние знаем как човек, прекрачвайки прага на съмртта навлиза в света на звездите. Нека да погледнем как Рафаел навлиза в звездните светове, в областта на духовната еволюция, вземайки със себе си силата на своето изкуство, което още на земята грее с ярка звезда светлина. Виждаме как в сферата на Луната той се свързва с духовните индивидуалности на великите водачи на човечеството, чиято мъдрост го е вдъхновявала като Илия. След това в сферата на Меркурий, в сътрудничество с великите Космически лечители трансформира силата си, за да създаде нещо изключително цялостно и здравословно в цвет и линия. Всичко, което е нарисувал и което изльчва светлина, сега му се изявява във великата си космическа връзка. Любовта му към изкуството го пренася през сферата на Венера към Сълнцето, към Сълнчевото съществуване, което живее във всичките му инкарнации. Защото като пророк Илия, той именно от Сълнцето донася на човечеството истините за целите на битието. Сега на Сълнцето той изживява по друг начин преживято от него на Земята като съпътник на Христос Иисус – посвещението си, когато от Лазар става Йоан. Всичко, което рисува в лъчиста светлина за последователите на Христос Иисус сега се излива в космическата трансформация на човешкото сърце. После виждаме как то прониква изпълнено с мъдрост в сферата на Юпитер. Тук той общува с духове като бъдещия Гьоте и Херман Гrim, който прави безуспешни опити да напише биография на земния път на Рафаел, защото усеща, че е рисувал като свръхсе-

тивно същество и през целия си земен живот не е докосвал Земята. Истината е, че земната личност Рафаел е била изцяло отдадена и е присъствала единствено с това, което Лазар-Йоан е дал на нейната душа, за да се излезе в цветове и линии за цялото човечество.

И така, животът на Рафаел премина в друг живот от 30 години – в Новалис. Същество в друга форма, което се изльчва от Илия-Йоан и подготвя отново чрез изкуство, този път чрез поезия истинското Михаелово настроение на душата като пратеник на Михаел на Земята. Когато четем „Фрагментите“ на Новалис и се отдадем на живота, който тече изобилино в тях, разбираем защо ни впечатляват тъй дълбоко. Всичко, което имаме пред себе си като непосредствена сетивна реалност, всичко това с магическия идеализъм в душата на Новалис става поезия с небесно величие. С нея той оживява и най-посредственото и просто материално нещо с духовната му светлина.

Така ние виждаме в Новалис един лъчезарен и прекрасен предшественик на това Михаелово течение, което трябва да ви води, скъпи приятели, в живота ви на Земята, в работата, която предстои да се извърши в края на века и която ще преведе човечеството през голямата криза. Тази работа означава да проникнем целия си живот с Михаеловата сила и Михаеловата воля. Защото те съвпадат с Христовата воля и Христовата сила. Ако тази Михаелова сила наистина преодолее всичко, което идва от демона и от дракона, ако приемете Михаеловата мисъл не само в сърцата си, но я оживите в делата си, ще станете истински служители и помощници на това, което трябва да навлезе в земната еволюция чрез Антропософията в смисъла на Михаел.

Превод от английски
Диана Ботушарова

ЕПИФАНИИ

Скъпи приятели,
Искам да споделя с вас някои мисли във връзка с начина, по който са възниквали и възникват определени мои преживявания. Изложението ми няма претенции за цялостност или изчерпателност, това са впечатления и заключения "на ход". Такова определение не ги омаловажава, само дава предпоставки за допълнения и разширения от различни ъгли. Това може да бъде сторено както от мен, така и от всеки, който постигне взаимодействие с тези стихове:

КОРЕН ДЪЛБОКО В НЕБЕТО

(maestoso)

Отекнаха камбаните
на градския часовник
И АЗ ГИ ЧУХ.

Това че чух
бе Предизвестие
за моето Завръщане
към Корена на Всичкото.

(рефрен)

Коренът, на който
крепко се крепим
без той да се закрепва
никъде...

(de capo al fine
con diminuendo)

02.02.1999

Това стихотворение бе първото, което се появи след като приех Антропософията като откровение. Използвах го като илюстрация при едно занимание на неколцина от нас върху "Как се постигат познания за Висшите светове". Допълнително озвучих с възторжен камбанен звън от един музикален запис... Един човек протестира, че не намира връзка между камбаните в стихотворението и записа на църковните камбани. Като оставя настрана други подробности (зашпото ефектът съвсем не бе еднозначен), ще се спра на това, че лично аз изпитвах известно неудобство от една фактическа неточност. Действително камбаната на градския часовник във Варна е една и тя бие в един тон. По-късно голям наш музикант не можа да приеме посоченото чрез *maestoso* (тържествено) основно чувство...

Скъпи приятели, в подобни случаи спор или аргументация едва ли има място. Най-доброто нещо е искрено споделеното становище или усещане и понатъшната работа на Светия дух върху всеки от нас... Лично за мене книгите на Рудолф Щайнер за изкуството, поезията и музиката, които бяха публикувани насокро (GA 276 "Изкуството и неговата световна мисия", GA 283 "Същност на музикалното и тоно-вото изживяване в човека"), дойдоха като благодат. Музиката, която ни въздейства най-директно, едновременно е и най-трудно обяснима. Сега, знаеckи ролята на тона, единственият тон и какво може да бъде неговото въздействие, ако се доберем до звученето му със сила на симфония, виждаме как мо-

же да бъде оправдано възникването на едно такова стихотворение от сетивата... И да го проследим до следното знание, например: "Така пред нас имаме устройството на вътрешния човек в смисъла на идеален, но много реален музикален инструмент в човека. Този музикален инструмент е изграден въз основа на лунната същност на човека. И както знаем, във всички стари представи на човека той е бил представян с образа на дърво или растение. Достатъчно е само да си помислите за мировия ясен. Този начин на разглеждане има своя корен много назад във времето. Трябва само да си представите: петте звезди – Сатурн, Юпитер, Марс, Венера и Меркурий – се спускат на небосклона по посока на Дървото на човека и опъват върху него лирата, така че то се превръща в музикален инструмент. Отгоре, спускайки се от духовния всемир, се носи акордърът на този инструмент: птицата Феникс, безсъмъртната човешка душа..." (GA 283, стр. 99)

Ето как се изпълниха със значение и останалият образи от стихотворението. При едно бавно четене, с подходящо наблягане върху ритъм и звук, то наистина би могло да се използва и като медитация, както с дълбоко разбиране се бе отзовал по повод някои от моите стихове уважавания г-н Петко Бояджиев.

Приятно четене! А може би декламация?

Дарина Шентова,
Варна

ДОБРОДЕТЕЛИТЕ (продължение) - Август (от 21 юли до 21 август)

Такава пречистена безкористност е истинското *състрадание*.

Истинското състрадание изживява всяко страдание като свое собствено, без да губи независимостта на балансираната преценка. Независимостта по-скоро може да произтича единствено от състраданието. Защото състраданието е духовно единение. Всичко, което остава външно, обаче, упражнява върху нас влияние или принуда. В съзнанието на човек, който не е свързан с нас чрез вътрешно тъчащо състрадание ние не живеем като свободни индивидуалности. Защото такъв човек ни отбягва, или (дори по несъзнателен начин) иска да е независим от нас. По същия начин ние самите отбягваме някого

единствено ако общуваме с него без състрадание, или ако упражняваме власт върху него под някаква форма. Ние сме еднакво зависими от човека, към когото проявяваме отношение на превъзходство и от човека, от когото бягаме. Естествено, тук става въпрос не за външно отношение, а за отношенията в съзнанието ни. Ако сме се свързали духовно, обаче, не можем да станем нито обект, върху който се упражнява власт, нито пък ние самите да упражняваме власт. Това е невъзможно, защото собственото ни същество и това, което се свързва със съществото ни, не могат да са цел на нашата власт. Затова познанието изключва властта, а състраданието е форма на

познание. Дори в състрадателно единение с нещо заслужаващо отвращение, което е изцяло вътрешно единение, ние не се припозиваме. По-скоро така освобождаваме в него по-висшето, което въпреки че не се осъзнава като такова е скрито във всичко низше. Истинското състрадание освобождава не само нас самите, но и тези, върху които го проявяваме.

Така състраданието става *свобода*.

Една медитация върху такова състрадание е: Състраданието е обвивката, в която бие свободното сърце.

Превод от английски:
Д. Ботушарова

Антрапософско общество в България

П.К. 51, 1680 София; тел./факс 02-980 8464

Председател: П.К. 255, 6000 Стара Загора, тел. 042-886 111

Стара Загора:

група "Антрапос-София"
Дора Петрова, тел. 042-43500
П.К. 280, 6000 Ст. Загора
всяка 1-ва и 3-та сряда от месеца
Медитацията на основополагащия
камък и темата на годината

Стара Загора:

Група "Рудолф Щайннер"
Катя Абаджиева, тел. 042-23638
през сряда, темата на годината

София:

Младежка група
Мартин Атанасов
през неделя
Антрапософия чрез астрология

София:

Група "Михаел"
Лалка Фингарова, тел. 02-689949
1000 София, ул. "Цар Симеон" 55
всяка събота от 16.00 часа
Философия на свободата и
темата на годината

София:

Дружество "Изис-София"
Юлия Стоянова, тел. 02-983 4815
ул. "Раковски" 40, 1202 София
книгата на Щайннер "Да останем
свързани, антрапософска
фармакология, хранене и здраве

София

Дружество "Р. Щайннер"
ж.к. Гоце Делчев, бл. 110, вх.А,
ап.9, 1404 София, тел. 02-9588413
група "Среци с Р. Щайннер"
всеки вторник от 18.00 часа
Петко Бояджиев, тел. 9588413
группа по арт терапия
всяка сряда от 18.00 часа
Вихра Калапишева, тел. 580226

София:

Антрапософска група "София"
Нина Рашкова, тел. 9806688/434
Столична библиотека, етаж IV
всяка сряда от 18.00 часа
Тема: Въпроси на Кармата

УКАЗАНИЯ ЗА ЕЗОТЕРИЧНО ОБУЧЕНИЕ (Бележки на преводача)

Рудолф Щайннер, изд. "Д.Даскалов", Стара Загора, 2003 год.

Това е настолна книга за всеки, който искрено се стреми към себепознание и истинско познание за света. За различника от езотеричното обучение, което е само интелектуална дейност, количествено натрупване на знания за сетивните явления, при езотеричното обучение чрез събуждане на духовните сетива нещата се изживяват непосредствено. Като предварителна подготовка са посочени условията, които трябва да бъдат изпълнени – това са качества, които човек трябва сам да си изработи и превърне в навик, та духовното обучение да протече успешно и безпроблемно. Насътъпва душевно преустройство, което води до преустройство и в етерното и физическото тяло: в познанието се включва и средният мозък и сърцето, чрез които Микрокосмосът се свързва с Макрокосмоса и познанието става непосредствено възприемане и изживяване на истините, към които човек се стреми.

Упражненията и мантрите са взети от Духовния свят, във всяка мантра се съдържа определена духовна същност и при всяка среща с нея човек открива все нови и нови страни. Важното е читателят да почувства нейната сила и въздействие, затова е оставено място за индивидуалното, за лична връзка, за свободния избор – дали да се насочи към символите, които днес нямат такова въздействие, както в миналото, или към пряко изразения смисъл. За съвременното съзнание най-подходяща и въздействаща е медитацията върху определена мисъл, както това е видно от последната сказка на 20.08.1922 год. Цялото съдържание на книгата, всички посочени в нея упражнения могат да се разглеждат под осветлението на тази сказка.

Всяка мантра или цикъл от манtri насочва към определена област на духовното. Чрез редовни медитации върху тях можем да проникнем до тези духовни истини, които са

сега загадки за нас. Но за да ги разгадаем, необходимо е да си съставим правилни понятия за тях. Такива знания добиваме от книгите на Рудолф Щайннер; трябва да сме прочели и изживели поне основните, каквито са "Въведение в тайната наука" и "Теософия". Познанията, получени от тях решително ще улеснят нашето духовно развитие.

Трябва да се подчертвае, че за езотеричното обучение е нужно да се отделя само малко време на ден, но то да е редовно, ритмично – сутрин и вечер по около 15 минути. Трябва да се изпълняват професионалните и житейските задължения, само с тази разлика, че духовните упражнения ще събудят нови духовни сили, благодарение на които човек ще изпълнява задълженията си много по-добре, с желание и лекота.

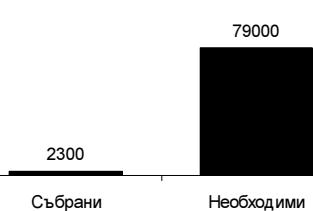
Духовният и душевният живот се намира в неподозирачно голяма зависимост от храните, които човек употребява. По въпросите на храненето издателство "Д. Даскалов" ще публикува цикъл сказки от Р. Щайннер. Основните положения ще бъдат представени в следващия брой на вестника.
(Добре е да се направят следните две поправки: на стр. 3 от Предговора, ред 18, изразът "Но те не трябва да се търсят..." да се чете "Но те трябва да се търсят..."; на стр. 99, ред 3 отдолу нагоре, изразът "И да стана аз себесъзнателния инструмент" да се чете "И да стана аз себесъзнателният инструмент")

Споделих малка част от своите изживявания при превода на книгата. Който я чете, препочита и прилага ще има все по-вълнуващи, богати и проникновени изживявания. Така всички ние общо и всеки по свое му ще преъдъваме в свръхсетивното, в духовното – заедно с Рудолф Щайннер, който със своите книги ни подава ръка, за да ни води с голяма любов по Пътя, към Истината и Живота.

Петков Бояджиев

Дарителска сметка на
фонда: 1075590031,
банков код 62176307,
БУЛБАНК АД, клон
Стара Загора, бул. Цар
Симеон Велики 126.

Състояние на фонда за
купуване на клуб
към 22 септември 2003

През август научихме, че нашият приятел Тодор Тодоров Доков (роден 23.01.1948 год.) е преминал Прага на Духовния свят. Той беше един от първите антрапософи в България и сега повече от всяка година има нужда от нашата помощ. Тези, които искат "да стоплят неговия студ" и "да охладят неговия огън", биха могли да последват съветите на Р. Щайннер, дадени в "Указания за езотерично обучение – За един по-чинал", стр. 112.

Редактор: Диана Ботушарова, тел. 052/236 584

Очакваме интересни материали, мнения, препоръки.
На адрес: ул. "Сан Стефано" 28, 9000 Варна
e-mail: Diana_ros@lycos.com
Всяко дарение е добре дошло.

ДУХОВНОТО ТРИЕДИНСТВО АНТРОПОСОФИЯ-ВАЛДОРФСКА ПЕДАГОГИКА-ХРИСТИЯНСКА ОБЩНОСТ ПРЕТВОРЕНО В ЖИВОТА

От 28 юли до 10 август осем българи, сред които и едно дете, се включиха в 7-мия летен лагер на Християнската общност в Южна Украйна. (Виж бр. 4/2003 г.) Трудно могат да бъдат описани пълнотата, многообразието и интензивността на съвместния живот в това вълшебно кътче на р. Днестър. Почивка и същевременно непрекъсната духовна работа – такава богата храна за духа и душата човек едва ли би могъл да получи другаде.

В гората наоколо са останали окопи от Втората световна война, а в непосредствена близост до една от сградите има голямо еврейско гробище. Преди Християнската общност да се установи там за летните си лагери, мястото е имало зловеща слава и изльчване. Сега обаче аурата на Земята в околността е съвсем различна. Това се отбелязва с особена благодарност от местните жители и се признава дори от управниците на областта. Промяната е съвсем обяснима. Тук наистина живее и мощно действа Христовият импулс. Магическото въздействие на мястото и Христовото присъствие стават възможни не само защото “основният състав на легеруващите” са членове на Християнската общност, антропософи и валдорфски учители, ученици и родители. Тук човек може да види как Антропософията и Валдорфската педагогика се живеят, как са станали част от всекидневието и се претворяват дори в най-дребните жестове, думи и постыкли на толкова различни по възраст, образование, професии и интереси хора. В отношенията има истинска толерантност, благост, добронамереност и дейна любов. Разбира се, Христовото присъствие се усеща особено силно по време на Тайнството Освещаване на човека сутрин и при Култовото завършване на деня, но Той работи и по време на общите кръгове сутрин и вечер, на храненията, в семинарните групи, в разговорите, в музикалните и театрални изяви, на екскурзиите, на традиционния поход до близкия водопад и във всички други многообразни занимания на малки и големи. Антропософията неотменно присъства в основата на семинарите, но съвсем ненатрапливо. В работните групи не се разсъждава върху трудовете на Р.Щайнер и други антропософски автори, Антропософията не се изживава интелектуално, а тече като мощна подземна река, която само понякога избликва навън като резултат на интензивната душевна и духовна работа и преживявания. Получава се нещо като магическо ритмично движение: сливане в голямата семинарна група, оттегляне в свещения индиви-

дуален свят, потапяне в случайния неслучаян кръг на малките работни групи и отново съединяване в “голямото”, като през цялото време усещането за цялост, за общност и близост е много силно. Поднесена по този начин, Антропософията е не само познание, а става безценно преживяване. Разбира се, това едва ли би се получило без умелото водене на семинарите (“Работа с биографията на Ван Гог”, “Аз и парите”, “Феноменология на дърветата”) от холандските приятели Карла ван Дайк и Луиза Келдер.

Валдорфските учители, които в по-голямата си част не получават заплати през лятната ваканция, с ентузиазъм и всеотдайност обгрижват децата и им създават усещане за сигурност и значимост. Няма ограничения и забрани (освен за безопасност) и децата имат съзнанието, че са също толкова “важни” и “големи” като възрастните. Съвместните усилия на учители и родители да създадат душевен комфорт на малките и да подобрят битовите условия могат да бъдат пример за екипна работа на всяка организация и предприятие. Сигурно не е случайно, че в Украйна има вече 10 валдорфски училища.

Младежите, които живеят в лагера без дискотека, телевизор и радио, по време на екскурзиите показват, че са като всички други млади хора, но все пак по-различни, с водещо “Аз давам”, а не “Аз искам”.

Цялата организация и дълбоко духовният, но едновременно весел и пъстър живот в лагера се дължат главно на пасторите: украинецът Андрей, чехът Томаш и германката Инкен. Те не само изнасят основната служба на 4 различни езици и извършват Тайнствата и Култа, но водят сутрешния и вечерния кръг, разказват притчи и истории, работят с младежите и децата, пеят, плуват и се шегуват, и винаги намират време за индивидуални разговори с всеки, който пожелае. Те се грижат като истински пастори-пастири за пълнотата и многообразието в цялостния живот на тази международна общност от близо 200 человека.

Ако желанието на Андрей и Томаш да ни помогнат бъде подкрепено с инициативи и сериозна работа и от наша страна, сигурно в скоро време ще можем да създадем Християнска общност и в България, която зедно с Антропософията и Валдорфската инициатива ще тласне духовния ни живот напред и нагоре. Да си го пожелаем!

Величка Йорданова

АНТРОПОСОФСКА МЕДИЦИНА

Безспорно най-активната секция на Свободния университет в Дорнах – медицинската, започна провеждане на програмата IPMT – Международно следдипломно медицинско обучение по антропософска медицина. Това е стандартизирано с много високи критерии обучение, което трябва да премине всеки лекар, за да може да се нарече “антропософски”. Програмата се провежда в различни страни, а не като досега централизирано в Швейцария. За тази година са проведени такива цикли за обучение в Полша, Финландия, Русия, Украйна и Филипините.

Ще разкажа за курса в Киев, в който бях участник. Той се проведе в Института по екология. Продължителността му бе осем дни, от 10 до 17 август, целодневно – начало 8.15 край 21.00 часа. За някои тази продължителност би се сторила ненормална ако не се вникне във вътрешния ритъм на деня. Сутрешно “пробуждане” с евритмия; последващи занимания за наблюдение в ботаническата и зоологическата градини към института; и едва сега мисловно-понятийна работа по зададените теми на семинара. Те бяха: “Същност и роля на белтъка в човешкия организъм, нарушен белтъч-

на обмяна”, “Лечебни метаморфози в растенията”. Участниците бяха 55 лекари и 10 студенти по медицина. Водещите – 4 лекари от медицинската секция, оглавявани от ръководителя на секцията – Михаела Гльоклер.

Следобед: - вникване в същността на лечебния процес при терапия с изкуства, като всеки бе терапевтиращ и терапевтиран (аз избрах лечебната евритмия); - лечебни препаратори от метали на фирма Веледа – приготвяване и приложение, разглеждане на конкретни примери от практиката; - ретроспекция на деня; - вечерна лекция – единствено време, през което е възможно “да не си там”. През останалото време – концентрация на съзнанието и максимална будност, по антропософски – пълно Азово присъствие.

Едно от проявленията на Азовата организация е чрез температурните процеси във физическия организъм. При мен това дори премина нормалността и в края на обучението вдигна висока температура, показателна за натоварването на организма при работа от такова естество.

Д-р Кирил Стоянов